



Arkivsak-dok. 26/00633-1
Saksbehandler Anja Pettersen

Saksgang	Møtedato	
Utvalg for levekår	06.05.2026	12/26
Kommunestyret	21.05.2026	

Saksframlegg

Fast møte- og talerett for ungdomsrådet i kommunestyret og utvalg for levekår

Kommunedirektørens innstilling:

Pkt 1. Det gis fast møte- og talerett til 2 medlemmer fra ungdomsrådet til kommunestyret.

Pkt 2. Det gis fast møte- og talerett til 1 medlem fra ungdomsrådet til utvalg for levekår.

Pkt 3. Ungdomsrådet utpeker selv møtende representanter og har anledning til å veksle på hvem som møter.

Pkt 4. Møtegodtgjørelsen for ungdomsrådsrepresentanter settes lik møtegodtgjørelsen for medlemmer i de politiske organene de møter i.

Vedlegg

Ungdomsrådets sak om møte- og talerett og forslagsrett.

Skriv fra Redd barna om møte- og talerett og forslagsrett.

Link til kommunestyrereglementet: <https://farsund.kommune.no/politikk-innsyn-og-planer/for-folkevalgte/>

Saken kort fortalt

Ungdomsrådet ønsker fast møte- og talerett, og også fast forslagsrett i utvalg for levekår og i kommunestyret.

Bakgrunn

Utdrag fra henvendelsen fra Ungdomsrådet:

«Ungdomsrådet er kommunens offisielle politiske organ for ungdom. Mange av sakene

som behandles i kommunestyret og i utvalg for levekår har direkte innvirkning på barn og unge, blant annet innen oppvekst, skole, psykisk helse og fritid. Ungdomsrådet har derfor kommet med et forslag for å styrke ungdomsmedvirkningen og sikre at unges stemme blir hørt og forstått der beslutningene tas, derfor mener ungdomsrådet det er behov for fast representasjon i følgende organer», og dette er fulgt opp av ungdomsrådets vedtak:

- «1. At ungdomsrådet får to representanter i kommunestyret. Med tale og forslagsrett.*
 - 2. At disse plassene roteres mellom medlemmene i ungdomsrådet, slik at flere får erfaring med politisk deltakelse.*
 - 3. At hvilke representanter som møter i kommunestyret avklares på møte i ungdomsrådet i forkant av kommunestyremøtene.*
 - 4. At ungdomsrådet får en fast representant (mulighet får rullering) i utvalg for levekår. Med tale og forslagsrett.*
- Forslaget vil bidra til økt demokratisk deltakelse blant ungdom og gi politiske beslutningstakere et bedre grunnlag for å ivareta barn og unges interesser. Rotasjonsordningen sikrer bred deltakelse og kompetansebygging blant medlemmene i ungdomsrådet. «*

Vurdering

Medvirkningsrådene er egne lovpålagte høringsinstanser. Kommuneloven har ikke regler om møtetalerett for medvirkningsråd. Heller ikke om forslagsrett. Det betyr at ungdomsrådet ikke har krav på noen form for representasjon i kommunens politiske organer. Kommunestyret har likevel anledning til å tillate representasjon.

I vår kommune har vi hatt representasjon fra samtlige medvirkningsråd nedfelt i kommunestyrereglementet over flere år. Det gis pr i dag møterett og talerett etter avtale i kommunestyret, sitat:

«Andre en kommunestyrepraesentantene og kommunedirektøren (eller den han utpeker), er ikke gitt generell møte- og talerett. Eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet har møte og talerett i kommunestyremøtene samt møtene i utvalgene. Bruk av møte- og taleretten avtales i forkant av møtene med møteleder. Personer eller grupper som ønsker å uttale seg til en sak, kan melde fra om dette senest 5 dager før møtet. Møteleder bestemmer om det i en bestemt sak skal gis talerett. Dette antas kun å være aktuelt for kommunens andre råd og nemnder da disse ikke er gitt en generell møte- og talerett i kommunestyret og eventuelt for interesseorganisasjoner eller lignende.»

Dette har vært praktisert i kommunestyret ved at ungdomsrådets representant holder innlegg eller orientering, i de fleste tilfeller i forbindelse med en bestemt sak, og at forsamlingen kan stille spørsmål. Dette er samme fremgangsmåte som anvendes når vi inviterer en ekstern aktør til å orientere i et møte. Det har ikke vært praktisert ved at representanten fra ungdomsrådet kan delta i debatten i en sak.

Det etterspørres nå en utvidelse av dagens ordning. Det ønskes fast møterett, fast talerett og fast forslagsrett.

Med fast møterett menes at en ikke må avtale oppmøte med møteleder hver gang.

Med fast talerett menes å kunne be om ordet i ordskiftet (altså en utvidelse av dagens ordning der det i dag kun holdes innlegg, utenom ordskiftet)

Med fast forslagsrett legger vi til grunn at det menes å fremme forslag i sak på sakskartet.

Ang. forslagsrett. Klare begrensinger i kommunelovens regler

I kommunelovens forstand betyr forslagsrett retten til å foreslå i politiske møter hva som skal vedtas og at organet stemmer over forslaget som er fremmet. Det kan ikke gis forslagsrett til medvirkningsråd. Det ville være lovstridig om organet stemmer over forslag som er fremmet av andre enn de som er medlem i organet. En forslagsrett ville derfor ikke kunne bli reell.

Vi er kjent med at enkelte kommuner *omtaler* sine løsninger som forslagsrett eller delvis forslagsrett. Dette er ikke reell forslagsrett, det er derfor ikke å anbefale å omtale det som forslagsrett.

I praksis vil representanten gjennom sin talerett likevel ha en svært god mulighet til å fremme forslag i møter. Vedkommende står fritt til å uttrykke sine ønsker og forslag gjennom taleretten. Slike innspill kan organets medlemmer fange opp og selv fremme som forslag dersom de ønsker.

Forslaget til utvidelse av dagens praksis kan oppsummeres slik:

- Kan møte uten å avtale på forhånd
- Kan delta i ordskiftet
- Kan via taleretten legge fram ungdomsrådets syn
- De kan ikke stemmes over forslag/innspill fra representant fra ungdomsrådet

Det har blitt vanlig i flere kommuner å tildele møte- og talerett til ungdomsråd som går lenger enn å kun holde innlegg etter avtale. Dette er i tråd med kommunelovens regler. Dette gjelder særskilt for ungdomsråd og begrunnes med at dette er et organ med medlemmer uten stemmerett, og dermed et større behov for økt medvirkning enn de 2 øvrige medvirkningsrådene.

Omfang, tidsbruk og møtegodtgjørelse

Det er vanlig å tillate en viss fleksibilitet ved innvilgning av fast møte- og talerett. For eksempel at de møtende representantene kan velge bort deltakelse i enkeltsaker som åpenbart ikke er relevante. Det kan til en viss grad også legges til rette ved å samle saker som er relevante for ungdomsrådet, for eksempel i starten av sakskartet. Det er likevel ikke mulig å tilpasse ønsket deltakelse nøyaktig, dette på grunn av at orienteringer og befaringer ikke kan tidsfastsettes konkret.

Økonomiske konsekvenser

Det foreslås at møtegodtgjørelsen er den samme som for det organet ungdomsrådet møter i. Forutsatt at det møter 2 representanter i hvert kommunestyremøte og 1 representant i hvert møte i utvalg for levekår vil det utgjøre en økning i møtegodtgjørelse på ca kr 38.000,-

Konsekvenser for barn og unge

Det vises til Barnekonvensjonen artikkel 12 og skriv fra Redd Barna

Konsekvenser for klima og miljø

Ikke utredet

Konsekvenser for folkehelse

Ikke utredet

Konklusjon

Kommunedirektøren tilrår å gi fast møterett og talerett til ungdomsrådet. Det anbefales ikke å tildele forslagsrett da dette er i strid med kommunelovens regler.